

metodice, prin canalele media (Facebook, pagina școlii sau blogul personal) ori chiar prin articole în reviste de profil.

Concluzii: Reluând ideile autorilor citați în articol, menționăm că metoda proiectului fiind o activitate centrată pe elev, îi dă acestuia posibilitatea de a asambla într-o viziune personală, cunoștințele pe care le are, încurajează abordarea integrală a învățării, răspunzând astfel unei întrebări esențiale: - „Ce pot face cu ceea ce am învățat la școală?”. Consider că utilizarea metodei date este o modalitate mai eficientă de a concepe procesul instructiv-educativ, care va favoriza descoperirea plăcerii de a învăța, va spori încrederea în propriile forțe, îi va face pe elevi să se simtă împliniți, oferă un mediu bogat și semnificativ, în care elevii își dezvoltă competențe complexe, imanente funcționării eficiente într-o lume modernă.

Bibliografie:

1. BOCAȘ, M., JUCAN, D. Evaluarea în procesul didactic. Pitești: Paralela 45, 2019. p. 219.
2. CRISTEA, S. Evaluarea instruirii în cadrul procesului de învățământ. București: Ed. DPH, 2019, p.160.
3. DULAMĂ, M.-E. Metodologie didactică. Cluj-Napoca: Ed. Clusium, 2002, p. 267.
4. DULAMĂ, M.-E. Cum îi învățăm pe alții să învețe, teorii și practici didactice. Cluj Napoca: Ed. Clusium, 2009, p. 256.
5. CALLO, T., PANIȘ, A., Educația centrată pe elev, Ghid metodologic, Chișinău., 2010.p.172.

MODALITĂȚI DE EVALUARE A REZULTATELOR ȘCOLARE LA DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Silvia GOLUBIȚCHI, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar

<https://orcid.org/0000-0002-3650-0141>

Lucia BUNESCU-URSU, doctor în filologie, conferențiar universitar

<https://orcid.org/0000-0001-8484-1664>

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Republica Moldova

Articolul este realizat în cadrul proiectului de stat „Inovarea sistemului național de evaluare a rezultatelor școlare din perspectiva paradigmei competențelor” (20.80009.0807.32)

CZU: 373.091.27:811.135.1+821.135.1

DOI: 10.46727/c.04-05-11-2022.p94-100

Rezumat. Studiul reprezintă rezultatele cercetării modalităților de evaluare la disciplina limba și literatura română în vederea valorificării unităților de conținut și a produselor școlare pentru elevii din gimnaziu. O evaluare eficientă presupune învățarea exprimată prin cunoștințe, abilități/aptitudini concrete, activități-cheie sau sarcini de muncă complexe, specifice vârstei, pe care elevul le poate demonstra în varii contexte. Evaluarea evidențiază nu doar aspectele calitative și cantitative, dar și judecata de valoare a elevului, reclamând dovada formării diverselor competențe specifice disciplinei. Produsele școlare, ca rezultat al învățării, vor spori motivația intrinsecă.

Cuvinte cheie: metode și tehnici de evaluare, produs școlar, probă scrisă, proiectul, dezbateră, chestionarea orală, grila lui Quintilian.

Summary. The study represents the results of the research of evaluation methods in the discipline of Romanian language and literature for the valorization of content units and school products for secondary school students. Effective assessment involves learning expressed through concrete knowledge, skills/skills, key activities or complex, age-specific tasks that the student can demonstrate in various contexts. The assessment highlights not only the qualitative and quantitative aspects, but also the student's value judgment, demanding proof of the formation of various subject-specific skills. School products, as a result of learning, will enhance intrinsic motivation.

Keywords: assessment methods and techniques, school product, written test, project, debate, oral questioning, Quintilian's grid.

Actualmente tot mai des se simte trecerea de la învățământul tradițional spre învățământul modern, care reprezintă un proces de inovare sistematică a practicilor educaționale. Aceasta presupune o atitudine pozitivă față de schimbare, față de noile metodologii adaptate conținuturilor învățării.

Pentru realizarea evaluării în activitățile școlare, trebuie să ținem cont de selectarea strategiilor de evaluare, care să se axeze anume pe extinderea procesului de evaluare și nu pe aprecierea rezultatelor, deoarece doar rezultatele învățării, definesc *ce știe* și *ce poate face* elevul după ce a parcurs unitățile de conținut.

Rezultatele învățării exprimă cunoștințe, abilități/aptitudini concrete, activități-cheie sau sarcini de muncă complexe, specifice vârstei, pe care elevul le poate demonstra în situații noi.

E cert că, în conformitate cu politicile naționale în vigoare, rezultatele învățării sunt exprimate în termeni de *cunoștințe*, *abilități*, *atitudini* și *valori*, dobândite pe parcursul activităților, reprezentând ceea ce elevul înțelege, cunoaște și este capabil să facă la finalizarea unui proces de învățare.

Noile orientări în teoria și practica pedagogică, în general, dar mai cu seamă în teoria și practica evaluării, în particular, ridică o nouă problematică a activității evaluative:

- extinderea activității de evaluare de la verificarea rezultatelor la evaluarea procesului educațional ca sistem, dar și a diverselor sale componente;
- formarea valorilor alături de cunoștințe și conduite ale elevilor;
- diversificarea tehnicilor de evaluare (teste, sinteze, portofolii, referate, proiecte individuale sau colective etc.);
- deschiderea evaluării spre mai multe rezultate ale spațiului școlar: competențe relaționale, capacitate de comunicare și integrare socială;
- valorificarea operativă a rezultatelor evaluării și evaluarea capacității de transfer a educabilului;
- centrarea evaluării asupra rezultatelor pozitive, adică pe ceea ce a făcut bine și nu pe ceea ce nu a făcut elevul din sarcina educativă primită;

- implicarea elevului într-un parteneriat autentic în actul de evaluare alături de cadrul didactic, prin acțiuni de: autoevaluare, interevaluare sau evaluare controlată;
- evaluarea nu doar a rezultatului final, ci și a efortului, a randamentului celui care învață, raportate la posibilitățile sale, conform curbei în formă de „J” [5, p. 203].

Actualmente se mai duc discuții constructive despre gradul de subiectivitate a evaluării rezultatelor elevilor. Sunt propuse soluții cu privire la îmbinarea metodelor tradiționale cu cele alternative de evaluare în vederea aprecierii judecăților de valoare și asigurarea unui echilibru între acestea.

Metodele și tehnicile moderne de evaluare stimulează implicarea elevilor în investigarea realității, dezvoltarea capacităților creative și de reflecție, de cooperare și formare a spiritului de echipă, dezvoltarea capacităților de interevaluare și autoevaluare.

Muşata Bocoş și Dana Juncan afirmă că metodele de evaluare îi oferă evaluatului posibilitatea de a-și demonstra nivelul performanțelor și calitatea prestației, în termeni *de proces* și *de produs* [1, p. 176].

Tehnicile de evaluare reprezintă operațiile automatizate sau pe cale de automatizare, care sprijină acțiunea propusă la nivelul metodei de evaluare [3, p. 131]. Aceste reprezintă formele concrete pe care le îmbracă metodele, modalități concrete prin care se declanșează obținerea de răspunsuri la itemii formulați.

Tehnicile presupun utilizarea de probe de evaluare/instrumente de evaluare pentru a putea fi puse în practică, deci probele de evaluare materializează tehnica. Diferitele probe de evaluare interferează și se combină între ele, în funcție de situația evaluativă. Planificarea acestora trebuie să evite solicitarea/supraîncărcarea elevilor, să asigure timpul necesar de pregătire și elaborare a răspunsului, oferind prilejul de realizare pe măsura capacităților proprii.

Cea mai des utilizată metodă de evaluare este ***Chestionarea (examinarea) orală*** care constituie dialogul dintre profesor și elevi, profesorul urmărește cum se exprimă, cum gândește și cum se descurcă în diverse situații problematice. Se evidențiază cunoștințele, priceperile și deprinderile elevilor și a capacității de a opera cu ele.

Uneori examinarea orală se limitează doar la dialogul dintre profesor și elevii interogați, lăsând posibilitatea celorlalți să fie pasivi, neimplicându-se în activitatea didactică.

Drept exemplu putem propune subiectul: Lectura expresivă a textului „Amintiri din copilărie” (fragment) de Ion Creangă. În contextul evaluării formative, accentuăm produsul școlar, pe care trebuie să-l realizeze elevul, respectând criteriile de succes.

Produsul școlar: P. *Testul de înțelegere a textului*

1. Citesc conștient și corect.
2. Identific secvențele narrative, descriptive și dialogate.

3. Delimitez timpul și locul acțiunii.
4. Desprind trăsăturile fizice și morale ale personajelor.
5. Formulez ideile principale.
6. Folosesc cuvintele și expresiile nou-învățate.
7. Expun coerent și clar gândurile.

Anume acest produs școlar solicită din partea cadrului didactic realizarea dialogului în baza întrebărilor:

- Când are loc acțiunea din text?
- Unde pleacă Nică?
- Ce trăsături are Nică?
- De ce Nică nu-și cere voie?
- Cum ați fi procedat în cazul lui Nică?
- Care este mesajul textului?

După descifrarea textului, putem efectua și caracterizarea personajului Nică conform metodei *Buletinului de identitate* al personajului literar.

- Numele:
- Vârsta:
- Adresa:
- Înălțimea:
- Culoarea ochilor:
- Culoarea părului:
- Semne distinctive:
- Calități:
- Defecte:

Aceste două modalități contribuie nu numai la realizarea produsului școlar, dar și evaluează cunoștințele, capacitățile și atitudinile elevului în baza textului literar.

Proba scrisă la limba și literatura constituie un mijloc de evaluarea a rezultatelor învățării, care are drept scop verificarea capacității de sistematizare a unor unități de conținut. Această probă conține 3-4 itemi, realizându-se în contextul evaluării formative, având la bază produse școlare. Ea poate dura de la 15 până la 30 minute și cuprinde sarcini de tipul reproductiv, productiv și creativ.

S-a propus elevilor să scrie din memorie poezia învățată „Ce te legeni...” de Mihai Eminescu.

Produsul școlar P. *Autodictarea*

1. Respect normele limbii române literare.
2. Scriu corect toate versurile.

3. Respect semnele de punctuație.

Anume criteriile de succes reprezintă „pașii” concreți de realizare a acestui produs ce devine un element al autoevaluării.

În cazul sarcinilor productive, elevul realizează produsul școlar, urmărind criteriile de succes.

Produsul școlar P. *Textul funcțional: mesaj electronic*

1. Respect părțile componente ale mesajului electronic: adresarea potrivită, textul propriu-zis, formula de încheiere, semnătura.

2. Alcătuiesc textul propriu-zis conform situației propuse.

3. Respect ordinea ideilor.

În acest caz elevul respectând criteriile de succes, nu numai că realizează sarcina, dar își amintește și structura acestuia.

Proiectul este o metodă interactivă, care presupune realizarea de produse școlare în baza unei unități de conținut. Se poate desfășura atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, abordând conținuturi inter/pluri/transdisciplinare.

Etapele de realizare:

- Selectarea unității de conținut;
- Repartizarea elevilor în grupe;
- Distribuirea sarcinilor pentru fiecare grup și alocarea timpului;
- Consultarea privind modalitatea de realizare (individuală sau în grup);
- Prezentarea proiectelor conform produsului școlar însoțit de criterii de succes.
- Evaluarea proiectului în baza criteriilor de succes;
- Oferirea feed-back-ului de la profesor sau colegi (aprecieri, întrebări, schimb de opinii etc.), autoevaluare.

S-a propus elevilor, în baza unității de conținut „Binele și curajul”, să efectueze produse școlare transdisciplinare. Produsele elaborate au fost: posterul, carte digital/e-book, ppt, secvență video, proiectul transdisciplinar individual „Povestea mea preferată” etc., fiind prezentate și evaluate, conform criteriilor stabilite.

Dezbaterea este metoda de evaluare ce valorifică cunoștințele elevilor, bazată pe comunicarea dialogată, interogativă, presupunând un set de întrebări: frontale, directe, predirijate, de releu, de revenire, imperative, problematizante etc. [3, p. 117]. Aceste tipuri de întrebări vizează examinarea și consolidarea conținuturilor de bază, precum cercetarea diferitor diferențe sau analogii ale unor teorii sau modele.

S-a efectuat atelierul de discuție „Frumosul este nedespărțit de Adevăr și Bine”, clasa a V-a, respectându-se etapele:

- Formularea temei pentru discuție;

- Expunerea ideilor în baza afirmației de către fiecare echipă;
- Prezentarea argumentelor *pro* și *contra* ale colegilor;
- Argumentarea ideilor propuse;
- Înregistrarea anumitor opinii ale colegilor;
- Compararea ideilor între echipe;
- Generalizarea ideilor.

Grila lui Quintilian este tehnica, care constă în reorganizarea informației dintr-un text științific și implică două momente:

- a) cunoașterea grilei lui Quintilian, ca tehnică de lucru, și
- b) prezența unui text științific accesibil, care ar putea să fie reorganizat, procesat astfel încât să se transpună în această grilă [2, p.28].

Grila lui Quintilian presupune examinarea complexă a unui subiect, prin specificarea răspunsurilor la o serie de întrebări de tipul– Cine? Ce? Unde? Când? Cum? Cât? De ce? Răspunsurile la aceste întrebări s-ar putea referi la cunoștințele, pe care elevii deja le știu, sau pe care le-au aflat din procesarea informației dintr-un text științific. Lecturând textul, elevul sistematizează informația pe care o descoperă.

Am realizat un text științific referitor la autobiografie. De la început au răspuns la întrebări, apoi au alcătuit un text științific

Tabelul 1. Tipuri de întrebări

Întrebări	Răspunsuri
Cine ești?	
Ce vârstă ai?	
Unde înveți?	
Când ai primit note mari?	
Cum îți petreci timpul liber?	
Cât timp îți pregătești lecțiile?	
Ce hobby-uri ai?	
De ce uneori nu te pregătești de lecții?	
Care sunt disciplinele tale preferate?	

Întrebările trebuie formulate explicit, astfel încât elevul să răspundă complet la ele. La final, se vor discuta răspunsurile oferite de către elevi și se va analiza modul de reorganizare a informației. Este interesant dacă au rămas secvențe, care nu se încadrează în nici un răspuns, dacă au fost detalii ne semnificative, elidate în procesul prelucrării informației.

Evaluarea trebuie să conțină aprecieri calitative și cantitative, să se pronunțe asupra rezultatelor învățării și eficienței procesului educațional și, desigur, să intervină în direcția ameliorării acestuia.

În relație cu factorii decizionali, rolul evaluatorului este de a preciza: ce se dorește, natura deciziilor care urmează să fie adoptate, tipurile de informații ce trebuie furnizate, utilizarea unor proceduri în concordanță cu scopurile vizate.

Bibliografie:

1. BOCOȘ, M., JUCAN, D. Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării. Perspective și instrumente didactice pentru formarea profesorilor. Pitești: Editura Paralela 45. 2017, 214 p. ISBN 978-973-47-24840.
2. CARTALEANU, T., COSOVAN, O. Formarea competențelor profesionale prin dezvoltarea gândirii critice. Chișinău, 2017
3. CRISTEA, S. Evaluarea instruirii în cadrul procesului de învățământ. Strategii. Metode. Procedee. Instrumente. Volumul 11. București: Didactica Publishing House, 2019. 178 p., ISBN 978-606-683-944-0.
4. DULAMĂ, M. E. (coord.) De la teorie spre practică în învățare on-line. Cluj-Napoca: Presa universitară clujeană, 2020
5. ILIE, MARIAN D. Elemente de pedagogie generală, teoria curriculumului și teoria instruirii. Editura: Timișoara: Mirton, 2005, 244 p. ISBN 973-661-593-6
6. Limba și literatura română. Clasele V-IX. Ghid de implementare a curriculumului. Chișinău, 2019
7. MANOLESCU, A. Teoria și metodologia evaluării. București: Editura universitară, 2010. ISBN 978-973-749-952-3.

PRODUSUL EDUCAȚIONAL - NOILE PROVOCĂRI ALE EVALUĂRII REZULTATELOR ELEVILOR LA ORELE DE INFORMATICĂ

Dumitru IEȘEANU, profesor de informatică, grad didactic II

<https://orcid.org/0000-0003-2189-1466>

Școala Profesională nr. 2, Cahul, Republica Moldova

CZU: 373.091.27:004

DOI: 10.46727/c.04-05-11-2022.p100-103

Rezumat. Noile viziuni de dezvoltare a modului de exprimare în pregătirea temelor la ore printr-un proces educațional durabil și de calitate este conform curriculum-ului. În acest articol se relatează despre formele și metodele de prezentare a temelor prin produs educațional. Exprimarea sarcinii măsurabile cantitative și calitative determină un produs educațional actual și durabil.

Cuvinte-cheie: produs educațional, interdisciplinaritate, metode interactive de predare – învățare – evaluare la distanță, creativitate.

Abstract. The new visions of developing the way of expressing the preparation of homework in classes through a sustainable and quality educational educational process according to the curriculum. This article shows the forms and methods of presenting themes through educational product. Expressing quantitative and qualitative measurable load that determines a current and sustainable educational product